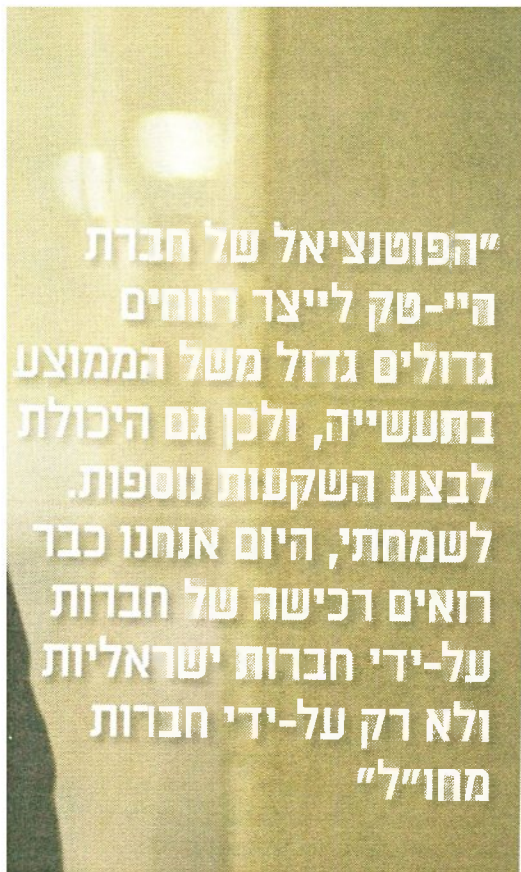

24.11x26.13	1/2	8 עמוד	ספר ההייטק הישראלי	26/12/2017	61605381-0
IATI לתעשיות מתקדמות קרין מאיר רובינשטיין - מנכ"לית - 54445					

ראיון / שר האוצר, משה כחלון

"ההיי-טק ימשיך לשחק תפקיד מרכזי בכלכלת ישראל"

כך אומר שר האוצר בראיון ל"ספר ההיי-טק הישראלי" ומעריך כי לאור רפורמת המס בארה"ב נצטרך להמשיך ולהוריד מסים ובירוקרטיה כדי להבטיח שהאקו-סיסטם בישראל יהיה אטרקטיבי. בתוך כך הוא מתייחס לסוגיות אחרות המעסיקות את הענף ובהן המחסור בכוח אדם, הגדלת השקעות המוסדיים בהיי-טק ותפקידה של הממשלה בעיצוב כלכלת חדשנות | קרין מאיר רובינשטיין ויואל צפריד

לפני כשנתיים פרסם הכלכלן הראשי באוצר, יואל נוה, סקירה בה קבע כי ההיי-טק הישראלי הולך ומאבד את מעמדו כקטר המשק. נראה ששר האוצר, משה כחלון, אינו שותף לגמרי לתפיסה זו. בראיון מיוחד ל"ספר ההיי-טק הישראלי" אומר כחלון כי "ללא ספק הישגי ההיי-טק הישראלי מדהימים בכל קנה מידה. יש לנו אוכלוסייה איכותית, יצירתית ומוכשרת, שאינה נרתעת מאתגרים ומכשולים. הצמיחה בהיי-טק הייתה גבוהה מאוד בשנים האחרונות ואכן לאחרונה רואים האטה.

"ניתן לייחס זאת", מוסיף כחלון, "לעובדה הפשוטה שה-סר כוח אדם מיומן למקצועות היי-טק רבים. במילים אחרות, התעשייה כל כך מצליחה שהיא גדלה יותר מהר מאשר האוניברסיטאות ומסלולי הכשרה מצליחים לספק. גם חברות רב-לאומיות פותחות ומגדילות כאן עוד ועוד מרכזי פיתוח וגם התעשייה הישראלית מצליחה וגדלה, וזו נאלצת לפתוח מרכזי פיתוח גם מחוץ לישראל, כי פשוט קשה לגייס כמויות גדולות בזמן קצר רק בישראל. ההיי-טק עדיין משחק וישחק תפקיד מרכזי בכלכלת ישראל, יש לנו נכס אדיר ואנחנו חייבים להמשיך לטפח אותו ולרגע אחד לא לנוח על זרי הד-פנה בעניין הזה."

טראמפ משנה את שיווי המשקל

כחלון אמר את הדברים לקרין מאיר רובינשטיין, מנכ"ל איגוד התעשיות המתקדמות (IATI), בראיון שנערך בלשכתו בירושלים. בראיון התייחס כחלון לשורה של נושאים שמעסיקים את ההיי-טק הישראלי: מיסוי, חסמים בירוקרטיים, המחסור בכוח אדם לתעשייה, הגידול בפערים החברתיים המיוחסים, בין היתר, להיי-טק והצורך בהמשך ההשקעה במו"פ כדי להבטיח את היתרון הטכנולוגי הישראלי.

אדוני השר, מתנהל ויכוח ער בין יו"ר המועצה הלאומית לכלכלה, אבי שמחון, לבין בנק ישראל על תרומת ההיי-טק לצמיחה. לדעת הבנק, השפעת ההיי-טק על הצמיחה אינה יוצאת דופן (ואגב כך יש לראות בעודפי הגבייה אירוע חד-פעמי הנובע ממכירת חברות טכנולוגיה). שמחון ואחרים טוענים כי ההיי-טק תורם באופן משמעותי לצמיחה ולטווח ארוך. מה דעתך

בסוגיה זו?

"אין ספק שההיי-טק תורם לצמיחה, לא רק באופן ישיר אלא גם באופן עקיף. לא צריך רק לספור את כמות המהנדסים והמפתחים. סביב חברת היי-טק מתפתח אקו-סיסטם שלם, של שירותים, הסעות, הסעדה, רכישה מספקי משנה וכיוצ"ב. בנוסף, הפוטנציאל של חברת היי-טק מצליחה לייצר רווחים גדולים גדול משל הממוצע בתעשייה, ולכן גם היכולת לבצע השקעות נוספות, ולשמחתי היום אנחנו כבר רואים רכישה של חברות על-ידי חברות ישראליות ולא רק על-ידי חברות מחו"ל".

מתנהל ויכוח האם יש למסות את חברות הענק הרב-לאומיות הפועלות בישראל. מה דעתך בסוגיה זו?

"מה שקורה בעולם כרגע הוא מרתק. נוצרו לנו ענף קי טכנולוגיה בעלי השפעה גדולה על חיי היום-יום, התקשורת והמידע שאנו צורכים מגיע לרוב מהן וחלק גדול מהן ממוסות במדינות בודדות בסכומים קטנים. בתגובה האיחוד האירופי יצא במלחמה על מקלטי המס הללו וע"כשיו טראמפ יצא ברפורמת מס משלו שתשפיע מאוד על מיסוי החברות הללו. אני חושב שעלינו לנהוג בחוכמה ומצד אחד להיות אטרקטיביים כדי לנסות ולמשוך חברות לפעול ולהיות ממוסות בישראל, אך מצד שני לא למסות באופן אגרסיבי חברות שכרגע לא ממוסות בעור"לם ובישראל לפני שהעולם יתיישר בדרך מסוימת. במילים אחרות, אנחנו לא צריכים להוביל את העולם במיסוי חדש על חברות כאלה. עלינו להוות סמן ימני וחיובי בכל הנוגע לטכנולוגיה והסביבה הכלכלית בה היא פועלת".

אפרופו רפורמת במס בארה"ב. נראה שיוזמים יעדיפו לרשום את החברה בארה"ב. האם סכנה זו מוחשית ואם כן מה ניתן לעשות כדי להתמודד עם אטרקטיביות המיסוי של ארה"ב?

"יצאנו לפני פחות משנה ברפורמה תחרותית ומהפכנית בנושא מיסוי היי-טק. היינו מהראשונים בעולם ויש לנו את אחד המשטרים האטרקטיביים ביותר בעולם להיי-טק כרגע. הרפורמה של טראמפ אכן משנה את שיווי המשקל וכנראה תביא למצב שלרשום חברה בארה"ב יהיה הרבה יותר אטרקטיבי מעבר. מהבחינה הזו מזל שעשינו את הר"

פורמה יחסית מוקדם ואין לי ספק שנצטרך, לאור הרפורמה בארה"ב, להמשיך ולהוריד בירוקרטיה ולפשט תהליכים כדי שהאקו-סיסטם הכללי בישראל יהיה יותר אטרקטיבי עבור אותו יזם, ואני משוכנע שכך יהיה."

חקיקת המס הביאה להיפוך מגמה

בפגישות שלנו גילית אוזן קשבת לאתגרים בפניהם עומדת תעשיית ההיי-טק ומדעי החיים. לטובת הקוראים שלנו, התוכל למנות את הפעולות שעשה משרדך בנושא קידום השקעות מוסדיים בהיי-טק, מיזוגים ורכישות, מיסוי וכדומה?

"מאז כניסתי לתפקיד שמתי את ההיי-טק בראש סדרי העדיפויות, ואף מיניתי בכיר בהיי-טק לשעבר כיועץ שא-חראי ומקדם את הנושא. פתחנו, כמו שאמרת, בשיח עם התעשייה ללמוד מה ניתן וצריך לעשות. שמענו על רגולציה כפולה לחברות נוסחרות בארה"ב - טיפלנו בזה. שמענו על חוסר וודאות ואיחידות במיזוגים ורכישות, שזה ה"לחם והחמאה" של התעשייה, ומאז הספקנו לייצר וודאות מוחלטת סביב מיזוגים ורכישות, תחום שהיה כולו מבוסס על חי"כ עם הרשויות והפך למסלול ירוק, ללא מגע יד אדם, עם כללים פשוטים וברורים ומיסי נוח. התגובות מהתעשייה היו חסרות תקדים. חשוב להוקיר את עבודת רשות המיסים על קידומו של הנושא. שמענו על מחסור בכוח אדם, שזה תחום קצת יותר ארוך טווח, אך גם בו הגדלנו את מספר הבוגרים באוניברסיטאות ב-40% בעלות של 700 מיליון שקלים. הקלנו מאוד על כניסת מומחים בשכר גבוה לעבודה בישראל בהיי-טק. יצאנו בתוכניות הכשרה להיי-טק ובייחוד לאוכלוסיות בתת-ייצוג, כמו נשים, חרדים ובני מי-עוטים. שינינו את חקיקת המיסוי להיי-טק והגדרנו לראשו"נה מה היא חברת היי-טק בחוק, שוב במסלול ירוק, והורדנו

26x31.38	2/2	עמוד 9	הארץ - ספר ההייטק הישראלי	26/12/2017	61605386-5
IATI לתעשיות מתקדמות קרין מאיר רובינשטיין - מנכ"לית - 54445					

משה כחלון | צילום: עופר וקנין

אסור לדכא את ההצלחה

קיימת טענה שהיי-טק מרחיב את הפערים החברתיים בישראל, בין היתר בגלל האקזיטים שמעשירים שכבה מסוימת. האם את השותף לטענה זו? כיצד אפשר להבטיח שהצלחת ההיי-טק הישראלית תחלחל לעבר שכבות רחבות יותר בחב"ר? וההיי-טק הישראלי? ובהקשר זה, כיצד אפשר להבטיח שההיי-טק יגיע גם לפריפריה?

"אסור לנו לדכא הצלחה כדי לצמצם פערים. אבל במקביל צריך לדאוג להרים את השכבות החלשות ולה-כניס כמה שיותר מהן לתוך מעגל ההצלחה. ככה נצמיץ פערים אבל לא על-ידי משיכה של הכלכלה למטה. לצורך זה מדינת ישראל מעניקה מענקים יפים לטובת הפריפריה גם בהשקעות וגם בהעסקה ובשכר. גם בחקיקה החדשה שעשינו עודדנו את התעשייה לצאת לפריפריה, שם התנאים טובים יותר בצורה משמעותית. כשיזום מצליח ועושה כסף זה כי הוא בנה חברה שת-משיך לגדול ולהצליח ותעסיק אנשים רבים במקומות רבים. לכן, אסור שעינינו תהיה צרה מהצלחתו אלא לראות את תרומתו האדירה למשק לכלכלה ולחברה". IATI עושים מאמצים רבים לטיפול במחסור בכוח אדם טכנולוגי מיומן בהיי-טק, הן לטווח הקצר, בכל הקשור להכשרות עובדים, והן בטווח הארוך בכל נושאי ה-STEM (מדע, מתמטיקה, הנדסה וטכנולוגיה) בפרויקטים הטכנולוגיים הגדולים ביותר לילדים במדינת ישראל וזאת בשילוב עם משרדי הממשלה השונים ובעיקר משרד החינוך, העבודה והרווחה, כלכלה, רשות החדשנות, המדען הראשי וכמובן משרד האוצר.

האם תוכל לפרט כמה נושא זה חשוב לך? ומה משרד האוצר עושה בנידון?

"הנושא הזה חשוב מאוד וגופים רבים בממשלה מת-עסקים בו. העתיד שלנו, לדעתי, תלוי מאוד בהיי-טק וההיי-טק תלוי מאוד בכוח אדם מיומן. לכן אני רואה בו חשיבות רבה. כמו שאמרתי, הגדלנו את התקצוב למוס-

דות המכשירים ויצאנו בתוכניות הכשרה ייעודיות שמופ-עלות ע"י צדדים שלישיים, ואנחנו עדיין יושבים ומנסים לראות כיצד ניתן לפתור את הבעיה מזוויות שונות נוספות. אחת מהדרכים ש IATI רואה לטיפול במחסור בכוח אדם היא שילוב אוכלוסיות מודרות כחרדים, ערבים ונשים לתוך התעשייה. ב-IATI יש כיום וועדה שמאגדת בתוכה את רוב הארגונים החרדיים שמתעסקים כיום בהיי-טק והיא שמה לה כמטרה להביא תקציבים שנמצאים כיום בממשלה שמיועדים לנושא זה.

איך אתם פועלים בנושא החשוב הזה של הקצאת המשאבים לאוכלוסיות אלה?

"יש לא מעט תוכניות לתמיכה והכשרה של אוכלוסיות אלה. בנוסף, אנחנו מחפשים מיזמים פרטיים שעושים זאת טוב על מנת לבחון כיצד ניתן לסייע להם להגדיל את הפעילות".

היתרון שלנו הוא בחדשנות וטכנולוגיה

לטווח ארוך, האם אתם מסכים לטענה שיתרונה היחסי של ישראל בזירה הגלובלית טמון ביכולתה להמשיך ולייצר חדשנות טכנולוגית? אם כן, מה תפקידה של הממשלה בעיצוב כלכלת חדשנות: השקעה במו"פ, תמיכה בסטארט-אפים, הכשרה טכנולוגית וכו'. אני מזכירה, בין היתר, שה-תמיכה הממשלתית במו"פ נמצא בירידה וישראל - שהייתה פעם ראשונה בעולם בהשקעה במו"פ ביחס לתמ"ג - יורדת מעט בדירוג?

"ללא ספק היתרון שלנו הוא בחדשנות וטכנולוגיה. החדשנות נכנסת לכל תחומי החיים ומי שלא יהיה שם לא יצליח להתמודד. עלינו לוודא שהסביבה הישראלית תח-רותית אל מול העולם כדי שהחברות ימשיכו לפעול פה, עלינו לוודא שהמוסדות שמכשירים את כוח האדם נשארים איכותיים ומעודכנים, עלינו לוודא שקל לעשות פה עסקים בתחום, ועלינו לוודא שהמדינה משדרת יציבות ומסר ברור לתעשייה: אנחנו אתכם".

מיסים כדי שההיי-טק שלנו יפסיק לזלוג החוצה ואולי אף למשוך פעילות כלכלית חדשה פנימה לישראל.

"אני רוצה רגע להתעכב על הנקודה הזו, כי מעטים מכי-רים מה קורה פה. כל בכל פעם שחברה אמריקאית גדו-לה קונה חברה ישראלית ויש אקזיט כזה אנחנו גאים וש-מחים על ההיי-טק הישראלי. מה שקורה זה שמייד אחרי הקנייה לרוב החברות הגדולות מוציאות את הקניין הרוחני של החברה שנרכשה מחוץ לישראל. זה אומר שכל ההכ-נסות העתידיות מהפיתוח של החברה לא יגיעו לישראל וזה אובדן גדול. הן עושות את זה כי המס בישראל היה גבוה מאוד ביחס למה שמדינות אחרות מציעות. הן פו-עלות למטרות רווח זה בסדר. הורדנו את המס כך שהיום אנחנו אטרקטיביים מאוד. אז במקום לא לקבל כלום נוכל ליהנות גם ממיסים וגם מפוקוס של חברות בישראל והש-קעות נוספות בהמשך. זה טוב לכולם. ומאז שהחוק עבר אנחנו רואים ממש היפוך מגמה ואם רובן המוחלט היו מוציאות, היום רובן המוחלט נשאר בישראל וזה נהדר". לגבי קרנות ההיי-טק, ברור שזו רק טיפה בים, כי עיקר הכ-סף להשקעות בהון סיכון באות ממקורות זרים. מה אפשר לעשות עוד כדי לעודד את המוסדיים להשקיע בנמל הבית שלהם בחברות ההיי-טק המבטיחות ולגרם לכך שגם גב-כהן המיתולוגית מחדרה תהנה למשל מהצלחת מובילאיי? "צריך מאוד להיזהר כשמדברים על הכסף של המוסדיים. הם צריכים לראות לנגד עיניהם את החוסך לפנסיה וכיצד לשרת אותו בצורה הטובה ביותר. נשמח שתוך כדי כך הם גם ישקיעו בהיי-טק, אבל רק אם הם יודעים כיצד לעשות זאת ולא כאילוץ. עלינו לדאוג שלא יהיה עיוות שמונע מהם לע-שות זאת. אגם אני רואה שלאט לאט המוסדיים משקיעים יותר ויותר בהיי-טק, אך זה עדיין בסכומים קטנים יחסית".

קרין מאיר רובינשטיין, נשיאת IATI בפגישה עם שר האוצר | צילום: יובל רגב